

Анотація

“Історія історичної науки в Україні”

Історична наука, яка займається вивченням минулого, виконує важливу суспільну функцію. Вона має своє певне коло проблем, які визначають її специфіку та методику дослідження серед інших гуманітарних дисциплін. Курс передбачає набуття студентами системних знань з основних проблем історії вивчення минулого вченими в Україні та в діаспорі, ознайомлення з головними закономірностями та тенденціями розвитку історіографії в Україні.

Тож метою вивчення курсу “Історія історичної науки в Україні” є засвоєння студентами закономірностей та особливостей процесу накопичення історичних знань, процесу становлення історії як науки, розуміння функцій історичної науки та історика в суспільстві, формування у них цілісного та системного уявлення про модерне тлумачення й розуміння найважливіших категорій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є виникнення, розвиток та трансформація історичної науки та функціонування історичних знань у межах сучасної України.

Завдання: у результаті вивчення курсу студент повинен знати умови, в яких розвивалася українська історична наука у різні періоди та розуміти регіональні відмінності впродовж ХХ ст.; організаційні форми науково-історичної діяльності; основні історичні школи української історіографії ХХ ст.; засвоїти основні та актуальні проблеми з тематики курсу; отримати навички міждисциплінарного синтезу в галузі історії, філософії, джерелознавства.

Програма навчальної дисципліни передбачає два змістові модулі – “Етапи розвитку історичної науки в Україні” та “Проблемні питання розвитку історичної науки в Україні на сучасному етапі”.

Зміст курсу “Історія історичної науки в Україні”. Українська історична наука як спеціальна галузь знань. Об’єкт і предмет історіографії. Витоки та зародження давньоруської історичної науки. Історичні знання княжої доби. Українська історична думка у другій половині ХVІІ ст. Нові явища у процесі

накопичення історичних знань в Україні (перша половина XVIII ст.). Формування наукового підґрунтя української історичної думки другої половини XVIII – першої третини XIX ст. Становлення і розвиток української історичної науки у другій третині XIX ст. Українська історіографія останньої третини XIX ст. на тлі суспільних змін. Михайло Грушевський і його схема української історії. Українська історична наука на початку XX ст. Державницький напрям в українській історіографії. Історична наука в УРСР у 1920-30-і роки. Українська історична наука у роки Другої світової війни. Історична наука в Україні у післявоєнний час (1946-1960-і роки). Історична наука в УРСР та за її межами в другій половині 1960 – 1980-і роках. Епістемологічна криза і пошуки нових моделей історіописання у другій половині XX – на початку XXI ст. Початки трансформації історіописання в Україні. Сучасний стан і перспективи національної історіографії. Національні історії та сучасна історіографія: виклики й небезпеки при написанні нової історії України. Нові тенденції в історіографії (методологічні проблеми сучасної української історіографії; нові напрями та школи; українські історики на міжнародній арені). Ключові питання розвитку вітчизняної історії: гендерні студії. Ключові питання вітчизняної історії: устноісторичні дослідження в Україні. Історія повсякденності в контексті української історичної науки. Можливості порівняльної історіографії у дослідженні дискусійних питань минулого. Історик і політика. Історик і суспільство. Проблема дотримання об'єктивності дослідження та задоволення суспільного запиту.

Обсяг дисципліни: 4 кредита ЄКТС (120 годин, з них 12 годин лекційних занять, 18 – практичних, 8 – консультаційних, 82 – самостійної роботи)

Форма підсумкового контролю: залік у II семестрі

Розробник та викладач курсу: професор кафедри історії України та археології, доктор історичних наук О. М. Каліщук